

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดงของเกษตรกรในนครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการวิจัย และผลการวิจัยสรุปดังนี้

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานบางประการของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดงของเกษตรกร ในนครหลวงเวียงจันทน์
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง ของเกษตรกร
- 3) เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง

5.1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1) ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม และเป็นผู้ที่ได้ทำการผสมเทียมให้กับโคของตัวเอง โดยอาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอนาซายทอง อำเภอไซทานี และ อำเภอปากงึม นครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 120 ราย

2) ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากประชากรมีจำนวนไม่มากผู้วิจัยจึงศึกษาจากจำนวนประชากรทั้งหมด โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและลักษณะของเครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลวิจัยโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ก่อนที่จะนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้ ได้มีการทดสอบความถูกต้องของเนื้อหา โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ศึกษา

ตรวจสอบแล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้รับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ จากนั้นได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของแบบสัมภาษณ์ โดยการนำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้เก็บข้อมูลจากเกษตรกรที่ไม่ใช่ประชากรที่ใช้ในการศึกษาแต่มีลักษณะใกล้เคียงกันจำนวน 20 ราย แล้วนำคำตอบจากแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 3 ที่สนใจของเกษตรกรต่อเทคนิคการผสมเทียมและการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่า Reliability Coefficients ปรากฏว่าได้ค่า Cronbach's alpha ของแต่ละตอนคือ 0.8757 และ 0.7385

4) การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองในช่วงเดือนมกราคม 2553 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2553 โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง จำนวน 120 ราย

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติต่างๆ ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ความรู้ การปฏิบัติทัศนคติของเกษตรกรต่อเทคนิคการผสมเทียมและการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดงของเกษตรกร โดยการแจกแจงค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด สูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่างๆ กับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดงของเกษตรกร โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ

5.1.3 ผลการวิจัย

1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมโดยทั่วไปของเกษตรกร

พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 50.42 ปี จำนวนหนึ่งในสามส่วนจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งมีตำแหน่งทางสังคมคือ เป็นกรรมการหมู่บ้าน และเป็นหัวหน้ากลุ่มบ้าน เกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงโคต่ำกว่า 10 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการศึกษาเกี่ยวกับโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม เมื่อศึกษาถึงรายได้รวมของเกษตรกร พบว่า มีรายได้

เฉลี่ย 65,704.33 บาท/ปี เกษตรกรเกินครึ่งหนึ่งไม่มีหนี้สิน โดยเฉลี่ยเกษตรกรมีหนี้สินจำนวน 19,609.52 บาท/ปี ในด้านจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการเลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่ พบว่ามีแรงงานเฉลี่ย จำนวน 1.32 คน ขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 14.22 ไร่ การรับข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรได้รับ 1 – 2 ครั้ง/เดือน โดยส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ในด้านการติดต่อและได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่นักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 60.00 มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่นักวิชาการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง และเกษตรกร ร้อยละ 60.80 ตอบว่าเจ้าหน้าที่นักวิชาการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาเยี่ยมเยียนที่บ้าน

2) ความรู้และการปฏิบัติของเกษตรกร เกี่ยวกับเทคโนโลยีการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดงของเกษตรกร

การศึกษาด้านความรู้และการปฏิบัติผู้วิจัยใช้แบบทดสอบความรู้ ซึ่งมีจำนวน 59 ข้อ เมื่อพิจารณาระดับความรู้ของเกษตรกรในเรื่องการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ รู้มาก รู้ปานกลาง และรู้น้อย พบว่า มีผู้รู้มาก จำนวนร้อยละ 6.70 รู้ปานกลาง จำนวนร้อยละ 40.00 และรู้น้อย จำนวนร้อยละ 53.30

เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติของเกษตรกรในเรื่องการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง และปฏิบัติน้อย พบว่า มีผู้ปฏิบัติมาก จำนวนร้อยละ 2.50 ปฏิบัติปานกลาง จำนวนร้อยละ 35.80 และปฏิบัติน้อย จำนวนร้อยละ 61.70

3) ทักษะของเกษตรกรต่อเทคนิคการผสมเทียมและการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง

จากการศึกษาทัศนคติของเกษตรกรต่อการยอมรับเทคนิคการผสมเทียมและการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง พบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีทัศนคติในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อเทคนิคการผสมเทียมและการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นย่อยแล้วพบว่า เกษตรกรมีทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อประเด็นต่างๆ เป็นส่วนใหญ่

ประเด็นที่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้แก่ การเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมสามารถนำมามูลไปใช้ประโยชน์ได้ โคเนื้อพันธุ์ลูกผสมมีความแข็งแรง โตเร็ว การเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมสามารถช่วยให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น ถ้าเกษตรกรมีทุนจะขยายการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมเพิ่มขึ้นจากเดิม โคเนื้อพันธุ์ลูกผสมขายได้ราคาสูงกว่าโคพันธุ์พื้นเมือง เจ้าหน้าที่โครงการผสมเทียมให้ความช่วยเหลือแนะนำเป็นอย่างดี เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม และการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมเลี้ยงง่ายเหมือนกับเลี้ยงสัตว์เลี้ยงทั่วไป

4) ปัญหา อุปสรรคการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม

จากการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัญหาต่างๆ ในการการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง พบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาในด้านดินปลูกหญ้ามีไม่พอเพียง ขาดแคลนด้านแรงงานการเลี้ยงโคลูกผสม การติดต่อเจ้าหน้าที่ผสมเทียมเวลาโคเป็นสัด ความรู้ในเทคนิคการเลี้ยงโคลูกผสม ไม่มีทุนซื้ออาหารหรือวัคซีน การติดต่อเจ้าหน้าที่ฉีดวัคซีนป้องกันโรคและการรักษาโรค

5) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดงของเกษตรกร

การศึกษาค้นคว้า พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง ได้แก่ ระดับการศึกษา การเข้ารับการฝึกอบรมการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม การได้รับข่าวสารการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม และปัญหาในการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม

6) การพิสูจน์สมมติฐาน

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุ พบว่า มีตัวแปรอิสระมากกว่า 1 ตัวแปรในสมการ ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงพิสูจน์สมมติฐานได้ว่า มีปัจจัยที่สัมพันธ์กับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง

5.2 การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหลายตัวกับตัวแปรตาม (ระดับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง) พบว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับระดับการยอมรับของเกษตรกรมีจำนวน 4 ตัวแปร 1) ระดับการศึกษา 2) การเข้ารับการฝึกอบรม 3) การได้รับข่าวสาร 4) และปัญหาในการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม ตัวแปรเหล่านี้สามารถนำมาอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1) ระดับการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับระดับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง แสดงว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงจะยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดงมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาค่ากว่า

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปร (ตาราง 4.11) จะพบว่า ระดับการศึกษาของเกษตรกรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับตัวแปรต่างๆ ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรม ขนาดพื้นที่ถือครอง การได้รับข่าวสาร ทักษะการยอมรับเทคนิคการผสมเทียมและการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม ระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง อธิบายได้ว่าผู้ที่มีระดับการศึกษามากขึ้นเพียงคนึงน่าจะเป็นผู้ที่มีศักยภาพในการยอมรับ มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อยกว่า ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการในเรื่องต่างๆ และมองเห็นความสำคัญของการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อยกว่า และเป็นผู้ที่มีการรับข้อมูลข่าวสารในเรื่องที่เกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง การติดต่อเจ้าหน้าที่ และการเข้ารับการฝึกอบรม มากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาน้อยกว่า

2) การเข้ารับการฝึกอบรม

จากการวิจัยพบว่า การเข้ารับการฝึกอบรมของเกษตรกรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง แสดงว่าผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรม จะมีการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดงมากกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรม

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรในตาราง 4.11 จะพบว่า การได้เข้ารับการฝึกอบรมของเกษตรกรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับตัวแปรต่างๆ ได้แก่ ขนาดพื้นที่ถือครอง การได้รับข่าวสาร ทักษะการติดต่อเทคนิคการผสมเทียมและการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม ดังนั้นผู้ที่ได้เข้ารับการฝึกอบรม น่าจะมีศักยภาพในการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง มากกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรม อาจเป็นเพราะการได้เข้ารับการฝึกอบรม ทำให้เกิดการเปิดวิสัยทัศน์ทางความคิดให้กว้างมากขึ้นสามารถมองเห็นถึงประโยชน์ของการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง จากการรายงานของศูนย์ค้นคว้าการเลี้ยงสัตว์น้ำช่วง (2551) ได้สรุปผลการดำเนินงานในการปฏิบัติแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ 5 ปี ครั้งที่ 6 (2006 – 2010) เพื่อปฏิบัติตาม 4 เป้าหมาย และ 13 มาตรการของกระทรวงกสิกรรมและป่าไม้ พบว่า ผู้ผ่านการเข้ารับการฝึกอบรมได้นำความรู้จากการเข้ารับการฝึกอบรมการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม ไปใช้ประโยชน์ในด้านวิปฏิบัติ การเลี้ยงดู การผสมเทียม และการคัดเลือกพันธุ์ โรค และพยาธิ การป้องกันรักษาและการสุขภาพและอาหาร อีกทั้งนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้แก่บุคคลอื่นและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยงโคลูกผสม

3) การได้รับข่าวสาร

การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง หมายความว่าเกษตรกรที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง มากขึ้นเพียงใด จะมีการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมมากกว่าเกษตรกรที่ได้รับข้อมูลข่าวสารน้อย จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทีละคู่ (ตาราง 4.11) พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติของเกษตรกรต่อเทคนิคการผสมเทียมและการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง ระดับการศึกษา การเข้ารับการฝึกอบรม ขนาดพื้นที่ถือครอง แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดงมากจะเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง และขนาดพื้นที่ถือครองมาก ดังนั้นจึงมีแนวโน้มที่จะยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง ได้มากกว่า

4) ระดับปัญหาในการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับปัญหาในการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดงกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม พบว่า ระดับปัญหาในการเลี้ยงโคเนื้อที่มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม หมายความว่าเกษตรกรที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดงน้อยจะมีการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมมากกว่าเกษตรกรที่มีปัญหามาก จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทีละคู่ (ตาราง 4.11) พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง มีความสัมพันธ์ทางลบกับประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม การได้รับข่าวสารการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม และทัศนคติต่อเทคนิคการผสมเทียมและการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง เกษตรกรที่มีปัญหาในการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมมักจะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมน้อยกว่าผู้ที่ไม่มีปัญหาในการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม ดังนั้นจึงมีแนวโน้มที่จะยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดงได้มากกว่า

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การปรับปรุง พัฒนา และขยายการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมมากขึ้น ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรต่อไป

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปวิเคราะห์ถึงปัญหาในการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม และหาแนวทางแก้ไขปัญหาคต่อไป

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้และการปฏิบัติในเรื่องการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดงอยู่ในระดับน้อย ดังนั้น รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรผู้เลี้ยงโคในนครหลวงเวียงจันทน์

1) ควรให้ความสำคัญด้านการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเห็นถึงประโยชน์ของการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม

2) ให้ความรู้ในด้านเทคนิคการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม เพื่อให้เกษตรกรจะได้มีความรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดฝึกอบรมเป็นประจำ

3) เน้นการเข้ารับการฝึกอบรม และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม และไม่เคยติดต่อและไม่ได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่เลย ควรชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม โดยสร้างความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ นักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดโอกาสให้เกษตรกรได้รับความรู้ในเรื่องนี้มากขึ้น

4) สร้างจิตสำนึกให้เกิดการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมอย่างยั่งยืน ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนกระตุ้นให้เกษตรกรในท้องถิ่น เกิดจิตสำนึกและเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในการดำเนินงานพัฒนาการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรจะศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจหรือทัศนคติของเกษตรกรต่อการได้รับโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม

2) ควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการดำเนินงานการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มันแดง